YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2018. szeptember 6.[1]

C-514/17. sz. ügy

Ministère public
kontra
Marin-Simion Sut

(a cour d'appel de Liège [liège-i fellebbviteli bíróság, Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – A kölcsönös elismerés elve – 2002/584/IB kerethatározat – Európai elfogatóparancs és a tagállamok közötti átadási eljárások – A 4. cikk 6. pontja – Az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető oka – Végrehajtás – A kibocsátó tagállamban kiszabott szabadságvesztés-büntetés alapjául szolgáló bűncselekmény, amely a végrehajtó tagállamban csak pénzbüntetéssel büntetendő – A 2. cikk (4) bekezdése – A kettős büntethetőség feltételének hatálya – 2008/909/IB kerethatározat – A 8. cikk (3) bekezdése – A büntetés átalakítása"

I. Bevezetés

1. Hivatkozhat-e a 2002/584/IB kerethatározat[2] 4. cikkének 6. pontjában kimondott, az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okára az európai elfogatóparancs végrehajtásáról való döntésért felelős bíró, ha a parancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekmény a kibocsátó tagállamban szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő, míg a végrehajtó tagállam joga szerint e bűncselekmény csak pénzbüntetéssel büntetendő?

2. A cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság, Belgium) lényegében ezt a kérdést teszi fel egy több mint hét évvel ezelőtti, a román hatóságok által M.-S. Sut Belgiumban lakóhellyel rendelkező román állampolgárral szemben 2011. augusztus 26-án kibocsátott európai elfogatóparancs kapcsán, vezetői engedély nélküli járművezetés miatt kiszabott egy év és kettő hónap szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében.

3. A 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontja értelmében a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága megtagadhatja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha azt szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából bocsátották ki, amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, annak állampolgára vagy lakosa, és ez az állam vállalja, hogy saját hazai joga szerint végrehajtja a büntetést.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat).

4. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében e rendelkezésnek lehetővé kell tennie a végrehajtó igazságügyi hatóság számára annak – a rendelkezésére álló mérlegelési mozgástere keretén belüli – mérlegelését, hogy a büntetésnek a végrehajtó tagállamban történő végrehajtása milyen mértékben növelheti a keresett személy társadalomba való, a vele szemben kiszabott büntetés végrehajtását követő visszailleszkedésének esélyét. [3]

5. A jelen ügyben nem vitatott, hogy az érintett személy nem járult hozzá az átadásához és büntetésének Belgiumban történő végrehajtását kérte. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában a cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) megjegyzi, hogy M.-S. Sut kötődést mutat Belgiummal, így – figyelemmel konkrét helyzetére –, a büntetés Belgiumban történő végrehajtása növelheti a társadalomba való visszailleszkedésének esélyét.

6. A cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) ugyanakkor azzal a ténnyel szembesül, hogy az a bűncselekmény, amely miatt M.-S. Sutot Romániában szabadságvesztés-büntetésre ítélték, a loi relative à la police de la circulation routière, du 16 mars 1968 (a közúti közlekedési rendőrségről [4] szóló, 1968. március 16-i törvény) 30. cikke (1) bekezdésének az alapügy tényállásának idején alkalmazandó változata értelmében csak pénzbüntetéssel büntetendő.

7. A cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) elé terjesztett vádiratában a ministère public (ügyészség, Belgium) úgy véli, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak nincs lehetősége a végrehajtás megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában említett mérlegelhető okára hivatkozni, mivel a 2008/909/IB kerethatározat [5] 8. cikkének (3) bekezdése értelmében a végrehajtó igazságügyi hatóság nem változtathatja át pénzbüntetésre a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott szabadságvesztés-büntetést. E körülmények között az ügyészség úgy véli, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság ezért nem vállalhatja a M.-S. Suttal szemben Romániában kiszabott büntetés belga jog szerinti végrehajtását.

8. A cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság), amely az uniós jognak az ügyészség által a vádiratban képviselt értelmezés kérdését veti fel, úgy határozott, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben az eljárást felfüggeszti és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontját lehet-e úgy értelmezni, hogy az nem alkalmazható olyan cselekményekre, amelyek miatt valamely kibocsátó állam bírósága szabadságvesztés-büntetést szabott ki, amennyiben ugyanezen cselekmények a végrehajtó állam területén csak pénzbüntetéssel sújthatók, ami azt jelenti, hogy a végrehajtó állam belső joga szerint nem lehet végrehajtani a szabadságvesztés-büntetést a végrehajtó államban, még akkor is, ha mindez hátrányos az elítélt személy társadalmi beilleszkedésére, valamint családi, társadalmi vagy gazdasági kapcsolataira, illetve egyéb kötődésére?"

9. A belga kormány a Bírósághoz benyújtott észrevételeiben támogatja az ügyészség által képviselt szempontot, mivel úgy véli, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak valóban nincs lehetősége a végrehajtás megtagadásának 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontja szerinti mérlegelhető okára hivatkozni, tekintettel arra, hogy a Judecătoria Carei (nagykárolyi elsőfokú bíróság, Románia) által kiszabott szabadságvesztés büntetést a 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (3) bekezdése értelmében nem változtathatja át pénzbüntetésre.

3 Lásd: 2008. július 17-i Kozłowski ítélet (C-66/08, EU:C:2008:437, 45. pont); 2009. október 6-i Wolzenburg ítélet (C-123/08, EU:C:2009:616, 62. és 67. pont); 2010. október 21-i B. ítélet (C-306/09, EU:C:2010:626, 52. pont); 2012. szeptember 5-i Lopes Da Silva Jorge ítélet (C-42/11, EU:C:2012:517, 32. pont); 2017. június 29-i Popławski ítélet (C-579/15, EU:C:2017:503, 21. pont).

4 *Moniteur belge*, 1968. március 27., 3146. o., a továbbiakban: a közúti közlekedésről szóló törvény.

5 A 2009/299 kerethatározattal módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 327., 27. o., a továbbiakban: 2008/909 kerethatározat).

10. A belga kormány érvelése értelmezésem szerint ahhoz tér vissza, hogy úgy kell tekinteni, hogy a kölcsönös elismerés elvének alkalmazása megköveteli, hogy azt a bűncselekményt, amelynek érdekében erre hivatkoznak, ha nem is azonos, de legalább hasonló büntetéssel büntessék a kibocsátó tagállam joga és a végrehajtó tagállam joga szerint. A belga bíróság így két nehézséggel szembesül: az első a közúti bűncselekményekre alkalmazandó szankciókat előíró nemzeti jogszabályok eltérése, a második a „román" szabadságvesztés-büntetés „belga" pénzbüntetéssé alakításának kizártsága.

11. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem így lehetővé teszi a Bíróság számára a kölcsönös elismerés 2002/584 kerethatározatban konkretizált elve jelentésének pontosítását. A jelen ügy arra is alkalmat ad számára, hogy a 2008. július 17-i Kozłowski ítélet,[6] a 2009. október 6-i Wolzenburg ítélet,[7] a 2017. január 11-i Grundza ítélet[8] és a 2017. június 29-i Popławski ítélet[9] sorában ismét pontosítsa azokat a feltételeket, amelyek esetén az európai elfogatóparancs végrehajtásáról való döntésért felelős bíró hivatkozhat a végrehajtás megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okára, és pontosítsa, hogy miként kell összehangolni az európai elfogatóparancs e kerethatározattal létrehozott mechanizmusát a 2008/909 kerethatározat szabályaival és elveivel.

12. A jelen indítványban kifejtem azokat okokat, amelyek miatt nem osztom a belga kormánynak ebben az ügyben előadott álláspontját.

13. Így azt javaslom, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekmény a kibocsátó tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő, a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtás megtagadása e rendelkezésben kimondott mérlegelhető okának végrehajtása érdekében vizsgálja, és megkövetelje, hogy a büntetés alapjául szolgáló tényállást a végrehajtó tagállamban is szabadságvesztés büntetéssel büntessék.

II. Uniós jogi háttér

A. A 2002/584 kerethatározat

14. A 2002/584 kerethatározat célja, hogy eltörölje a tagállamok közötti, olyan különféle egyezményekben szereplő hivatalos kiadatási eljárást, amelyeknek e tagállamok részesei, és azt az igazságügyi hatóságok közötti átadási rendszerrel váltsa fel.[10] A kerethatározat a büntetőügyi igazságügyi hatósági határozatok kölcsönös elismerésének elvére – amely elv az igazságügyi együttműködés „sarokkövét" alkotja[11] –, valamint a tagállamok közötti „nagyfokú bizalomra"[12] épül.

15. A 2002/584 kerethatározat 1. cikke „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége" címet viseli. E cikk szerint:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

6 C-66/08, EU:C:2008:437.

7 C-123/08, EU:C:2009:616.

8 C-289/15, EU:C:2017:4.

9 C-579/15, EU:C:2017:503.

10 Lásd e kerethatározat (1) és (5) preambulumbekezdését.

11 Lásd az említett kerethatározat (6) preambulumbekezdését.

12 Lásd a 2002/584 kerethatározat (10) preambulumbekezdését.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

[…]”

16. A 2002/584 kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének megfelelően európai elfogatóparancs akkor bocsátható ki valamely büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására, ha annak kiszabott tartama legalább négy hónap.

17. Ugyanezen 2. cikk (2) bekezdésében szerepel azon 32 bűncselekmény jegyzéke, amelyek esetében – amennyiben a kibocsátó tagállamban kiszabható szabadságelvonással járó büntetés felső határa legalább három év – az európai elfogatóparancsot akkor is végre kell hajtani, ha a szóban forgó tényállás a végrehajtó tagállamban nem büntetendő.

18. A többi bűncselekmény esetében a végrehajtó tagállam az európai elfogatóparancs hatálya alá tartozó személy átadását a kettős büntethetőségtől teheti függővé. Ily módon az említett kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdése ekként rendelkezik:

„A (2) bekezdésben fel nem sorolt bűncselekmények esetében az átadás feltételéül szabható, hogy azok a cselekmények, amelyek miatt az európai elfogatóparancsot kibocsátották a végrehajtó tagállam joga szerint – tényállási elemeiktől és minősítésüktől függetlenül – bűncselekménynek minősüljenek.”

19. A 2002/584 kerethatározat 3. és 4. cikke az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező, illetve mérlegelhető megtagadásának okairól rendelkezik.

20. E kerethatározat 4. cikkének 6. pontja a következőket mondja ki:

„A végrehajtó igazságügyi hatóság az alábbi esetekben tagadhatja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását:

[…]

6. Ha az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, amelynek állampolgára vagy lakosa, [helyesen: a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa], és ez az állam vállalja, hogy saját hazai joga szerint végrehajtja a büntetést vagy a szabadságelvonással járó intézkedést;”

B. A 2008/909 kerethatározat

21. A 2002/584 kerethatározatot követően elfogadott 2008/909 kerethatározat célja az elfogadásának alapját képező EUSZ 31. cikket felváltó EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésében előírt, a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerése elvének megvalósítása.[13] 3. cikkének megfelelően a szabadságvesztés-büntetést kiszabó ítéletek – kibocsátó tagállamtól eltérő tagállamban történő – elismerésének és végrehajtásának biztosítására irányul az elítélt személy társadalomba való visszailleszkedésének megkönnyítése érdekében.[14]

13 Lásd a 2008/909 kerethatározat (1), (2) és (5) preambulumbekezdését.

14 Lásd e kerethatározat (9) preambulumbekezdését és 3. cikkének (1) bekezdését.

22. A 2008/909 kerethatározat „Kettős büntethetőség” címet viselő 7. cikkének (1) bekezdésében szerepel azon 32 bűncselekmény jegyzéke, amelyek esetében – amennyiben a kibocsátó tagállamban kiszabható szabadságelvonással járó büntetés felső határa legalább három év –, a végrehajtó tagállam elismeri az ítéletet és végrehajtja a büntetést a kettős büntethetőség mérlegelése nélkül.

23. Az egyéb bűncselekményekre vonatkozóan e kerethatározat 7. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az (1) bekezdésben fel nem sorolt bűncselekmények esetében a végrehajtó állam az ítélet elismerését és a büntetés végrehajtását ahhoz a feltételhez kötheti, hogy az olyan cselekményekre vonatkozzon, amelyek a végrehajtó állam joga szerint is – a tényállási elemektől és a minősítéstől függetlenül – bűncselekménynek minősülnek.”

24. A 2008/909 kerethatározat „Az ítélet elismerése és a büntetés végrehajtása” címet viselő 8. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A végrehajtó állam illetékes hatósága elismeri […] a részére továbbított ítéletet, és haladéktalanul megteszi a büntetés végrehajtásához szükséges intézkedéseket, kivéve ha az illetékes hatóság úgy dönt, hogy az elismerés és a végrehajtás megtagadásának 9. cikk szerinti okai valamelyikére hivatkozik.

[…]

(3) Amennyiben a büntetés – jellegét tekintve – nem egyeztethető össze a végrehajtó állam jogával, az adott állam illetékes hatósága azt a saját jogában hasonló bűncselekményekre alkalmazott büntetésnek vagy intézkedésnek megfelelően átalakíthatja. Az ilyen büntetésnek vagy intézkedésnek a lehető legpontosabban meg kell felelnie a kibocsátó államban kiszabott büntetésnek, és ennek következtében a büntetés nem változtatható pénzbüntetésre.”

25. Végül a 2008/909 kerethatározat 25. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A [2002/584 kerethatározat] sérelme nélkül, e kerethatározat rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni [helyesen: alkalmazni kell] – olyan mértékben, amennyire azok összhangban vannak azon [helyesen: az említett] kerethatározat rendelkezéseivel – a büntetések olyan esetekben történő végrehajtására, amikor a tagállam azon [helyesen: az említett] kerethatározat 4. cikkének (6) bekezdése szerinti esetekben vállalja a büntetés végrehajtását, vagy azon [helyesen: ugyanezen] kerethatározat 5. cikkének (3) bekezdése szerint eljárva azt a feltételt szabta meg, hogy a személyt a büntetés letöltése céljából vissza kell szállítani az érintett tagállamba az elítélt személy büntetlenségének elkerülése céljából […]”.

III. Előzetes észrevételek

26. A cour d’appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálatát megelőzően mindenképpen szükséges egy előzetes megjegyzést tenni a közúti közlekedésről szóló törvénynek a bűncselekményeket szankcionáló rendelkezéseit illetően a közelmúltban a belga jogalkotó által bevezetett módosításaival kapcsolatban.

27. A loi relative à l'amélioration de la sécurité routière du 6 mars 2018[15] (a közúti biztonság javításáról szóló, 2018. március 6-i törvény) ugyanis alapvetően módosította a közúti közlekedésről szóló törvény rendelkezéseit, szigorítva az említett bűncselekményekre alkalmazandó szankciókat. A közúti biztonság javításáról szóló törvény 7. cikke alapján a közúti közlekedésről szóló törvény 30. cikkének (1) bekezdése jelenleg előírja, hogy aki az előírt vezetői engedély nélkül vezet gépjárművet, nyolc naptól kettő évig terjedő szabadságvesztéssel vagy 200 eurótól 2000 euróig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

28. Következésképpen úgy tűnik, hogy jelenleg az a bűncselekmény, amelyre tekintettel az európai elfogatóparancs kibocsátásra került, a kibocsátó tagállamban és a végrehajtó tagállamban ugyanolyan jellegű büntetéssel – nevezetesen szabadságvesztéssel – büntetendők, ami azt jelenti, hogy az M.-S. Suttal szemben Romániában kiszabott büntetés Belgiumban történő végrehajtásával kapcsolatban a belga hatóságok előtt álló jogi akadályok jelenleg teljes mértékben elhárultak.

29. Mivel a szóban forgó jogszabály-módosítások következtében a cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) nem vonta vissza az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, azt javaslom a Bíróságnak, hogy mégis válaszoljon erre.

IV. Elemzés

30. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ a Bíróságtól, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a szabadságvesztés-büntetésnek a végrehajtó tagállamban történő végrehajtása növelhetné a keresett személy társadalomba való visszailleszkedésének esélyét, a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság nem hivatkozhat a végrehajtás megtagadásának az e rendelkezésben említett mérlegelhető okára, és így köteles végrehajtani az európai elfogatóparancsot, ha az a tényállás, amely miatt a büntetést a kibocsátó tagállamban kiszabták, a végrehajtó tagállamban csak pénzbüntetéssel büntetendő.

31. E kérdés elemzése előtt emlékeztetni kell egy, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) által említett két kerethatározat – azaz egyrészt a 2002/584 kerethatározat, amely létrehozza az európai elfogatóparancs mechanizmusát, másrészt a 2008/909 kerethatározatra, amely a szabadságvesztés-büntetéseknek azon tagállamban történő végrehajtását részesíti előnyben, ahol javul az elítélt társadalomba való visszailleszkedésének esélye – összhangjával kapcsolatos fontos pontra.

32. Igaz, hogy a 2008/909 kerethatározat 25. cikkének megfelelően, annak rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell a büntetések végrehajtására azokban az esetekben, amelyekben valamely tagállam vállalja, hogy a 2002/584 kerethatározat 4. cikke 6. pontjának megfelelően végrehajtja a büntetést, és abban az esetben, ha azok összeegyeztethetők ez utóbbi rendelkezéseivel.

33. Az uniós jogalkotó által a 2002/584 kerethatározat és 2008/909 kerethatározat között előírt összhangnak hozzá kell járulnia a büntetőjog egyik alapvető elvének végrehajtásához, nevezetesen az elítélt személy társadalomba való visszailleszkedéséhez – a büntetés egyéniesítésén keresztül –, amely e két kerethatározat közös alapvető szempontjának minősül.

34. A belga kormány mindazonáltal téved az értelmezéssel kapcsolatban, amikor a 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (3) bekezdésében előírt rendelkezésekre hivatkozik a 2002/584 kerethatározat 4. cikke 6. pontja hatályának korlátozása érdekében.

15 *Moniteur belge*, 2018. március 15., 23236. o.

35. A belga kormány ugyanis nem veszi figyelembe azt, hogy a két szöveg közül a 2002/584 kerethatározat alkalmazandó döntően a 2008/909 kerethatározathoz képest, még ez utóbbi értelmében is, amit annak 25. cikke kifejezetten előír.

36. Az uniós jogalkotó így egyértelműen kifejezte azon szándékát, hogy nem kívánja gyengíteni az európai elfogatóparancs 2002/584 kerethatározattal létrehozott mechanizmusának szellemét és erejét, és a 2008/909 kerethatározat 25. cikkében pontosította, hogy „[*a 2002/584 kerethatározat] sérelme nélkül*, a [2008/909 kerethatározat] rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni – *olyan mértékben, amennyire azok összhangban vannak* a [*2002/584 kerethatározat] rendelkezéseivel* […]” [16].

37. A belga kormány ezenkívül nem veszi figyelembe e két jogi aktus nagyon eltérő alkalmazási körét.

38. A 2002/584 kerethatározat egy büntetőeljárás alá vont vagy szökésben lévő vagy ismeretlen helyen tartózkodó elítélt személynek – akinél tartani lehet attól, hogy kivonja magát cselekményének következményei alól – valamely tagállamból egy másikba, kényszer alkalmazásával történő átadására irányul. A 2002/584 kerethatározat így annak elkerülését célozza, hogy ez a személy a földrajzi távolság miatt büntetlenül maradjon.

39. A 2008/909 kerethatározatot ellenben nem az a gondolat vezérli, hogy a – vélelmezett – bűnöző szökésben van, és ezért meg kell szervezni a kényszer alkalmazásával történő átadását. A bírósági határozatok végrehajtásának harmonizált rendszerét kívánja létrehozni a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben a büntető határozatok hagyományos végrehajtási módjának biztosítása érdekében, amint az minden tagállamban történik, így elősegítve az elítélt személy társadalomba való visszailleszkedését. A 2008/909 kerethatározat valójában a nemzeti bíróságok mindennapi gyakorlatának kiterjesztése ebben az egyedi térségben. Minden tagállamban a büntetés végrehajtásáért felelős bíróság – a szabadságvesztés helyének meghatározása, és annak elkerülése érdekében, hogy e fogva tartás egyedüli ténye ne súlyosbítsa a társadalmi kapcsolatainak megszakadását – figyelembe veszi az elítélt személy személyiségét, családi és szakmai helyzetét, lakóhelyének elhelyezkedését. Így a bresti (Franciaország) igazságügyi hatóságok által elítélt, de Strasbourgban (Franciaország) élő személy egy, az ezen utóbbihoz közeli büntetés-végrehajtási intézetben fogja letölteni a büntetését. A 2008/909 kerethatározat elfogadásával az uniós jogalkotó biztosítja, hogy ugyanez lehessen a helyzet, ha ez a személy Frankfurtban (Németország) él.

40. A 2008/909 kerethatározat a valamely tagállamban szabadságvesztés-büntetésre ítélt személy társadalomba való visszailleszkedésének elősegítésére irányul azáltal, hogy lehetővé teszi számára, hogy a büntetését vagy annak fennmaradó részét eredeti szociális környezetében, vagyis valamely másik tagállam területén töltse le. A végrehajtó tagállam számára tehát arról van szó, hogy a kibocsátó tagállam igazságügyi hatósága által hozott határozatnak ugyanúgy érvényt szerez, mint ahogyan hagyományosan a saját büntető határozatainak, biztosítva az e büntetés végrehajtására és megszervezésére vonatkozó intézkedések személyre szabását. [17]

41. Ennek felidézését követően most meg kell vizsgálni azt a kérdést, hogy a Szerződésekben meghatározott, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés alapjául szolgáló alapelvek, valamint a 2002/584 kerethatározat releváns rendelkezései szempontjából az illetékes belga igazságügyi hatóság végrehajthatja-e a Judecătoria Carei (nagykárolyi elsőfokú bíróság) által M.-S. Suttal szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetést, vagy sem.

16 Kiemelés tőlem.

17 Nagyot tévednénk, ha úgy képzelnénk, hogy e tagállamok mindegyikében a valamely másik tagállam bírósága által kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának megkezdése nemzeti elfogatóparancs kibocsátását teszi szükségessé.

42. Az általam az alábbiakban kifejtett okok miatt úgy vélem, hogy a belga kormány álláspontja ellentétes a 2002/584 kerethatározattal, mivel sérti a „kölcsönös elismerés” elvét, és ismét a kiadatáshoz hasonló rendszert vezet be, amelyet azonban az uniós jogalkotó éppen hogy kifejezetten el akart törölni a tagállamok között.

A. A kölcsönös elismerés

43. Az európai büntetőjogi térségben folytatott igazságügyi együttműködés – amint az az EUMSZ 82. cikk (1) bekezdéséből egyértelműen kitűnik – a kölcsönös elismerés elvén alapul. Ez az elv képezi ezen együttműködés „sarokkövét”[18], továbbá a Bíróság szerint – az említett elv alapjául szolgáló kölcsönös bizalom elvével együtt – alapvető jelentőséggel bír az uniós jogban, mivel lehetővé teszi egy belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását.[19] A tagállamok az Amszterdami Szerződés keretében, majd az 1999. október 15–16-i tamperei Európai Tanács alkalmával a kölcsönös elismerés elvét az Unión belül, büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés „sarokkövének” minősített.

44. A kölcsönös elismerés elve értelmében, ha az adott igazságügyi hatóság a saját államának jogával összhangban hozza meg határozatát, annak teljes és közvetlen hatálya van az egész Unióban, és a többi tagállam illetékes hatóságainak közre kell működniük a határozat végrehajtásában oly módon, mintha azt a saját államuk igazságügyi hatósága hozta volna.[20]

45. Következésképpen, ha a tagállam igazságügyi hatósága vállalja valamely másik tagállam bírósága által kiszabott büntetés végrehajtását, a kölcsönös elismerés elvének megfelelően úgy kell biztosítania e büntetés végrehajtását, ahogyan azt az a bíróság kiszabta, és ugyanúgy, mintha a saját határozatáról lenne szó.

46. A *ne bis in idem* elvére vonatkozó 2003. február 11-i Gözütok és Brügge[21] ítéletből ugyanis kitűnik, hogy a kölcsönös elismerés elve – a szankció kiszabásának módjától függetlenül – szükségképpen feltételezi, hogy a tagállamok kölcsönös bizalommal viseltetnek egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerei iránt, és hogy mindegyikük elfogadja a többi tagállamban hatályos büntetőjog alkalmazását, még akkor is, ha a saját nemzeti jogának alkalmazása eltérő eredményre vezetne.[22]

47. Az igazságügyi határozatok hatálya tehát már nem korlátozódik a kibocsátó tagállam területére, hanem az Unió egész területére kiterjed.

48. E körülmények között a kölcsönös elismerés elvének önmagában biztosítania kell, hogy a Judecătoria Carei (nagykárolyi elsőfokú bíróság) által 2011. június 8-án hozott ítéletet elismerik és az M.-S. Suttal szemben kiszabott egy év és kettő hónap szabadságvesztés büntetést a cour d’appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) ugyanúgy hajtja végre, mintha a tribunal de première instance d’Arlon (arloni elsőfokú bíróság, Belgium) hozta volna az ítéletet és szabta volna ki a büntetést.

18 Lásd a 2002/584 kerethatározat (6) preambulumbekezdését.

19 Lásd: 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítélet (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36. pont) és Generalstaatsanwaltschaft (magyarországi fogvatartási körülmények) ítélet (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 49. pont).

20 Lásd e tekintetben: a Bizottság 2000. július 26-i közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a jogerős büntetőügyi határozatok kölcsönös elismeréséről (COM(2000) 495 végleges, különösen annak 8. oldala).

21 C-187/01 és C-385/01, EU:C:2003:87. Lásd még: 2006. március 9-i Van Esbroeck ítélet (C-436/04, EU:C:2006:165); 2006. szeptember 28-i Van Straaten ítélet (C-150/05, EU:C:2006:614); 2006. szeptember 28-i Gasparini és társai ítélet (C-467/04, EU:C:2006:610); 2007. július 18-i Kraaijenbrink ítélet (C-367/05, EU:C:2007:444); 2010. november 16-i Mantello ítélet (C-261/09, EU:C:2010:683).

22 Lásd ezen ítélet 33. pontját.

49. Ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy a belga hatóságok az európai elfogatóparancs 2002/584 kerethatározattal létrehozott mechanizmusán belül és különösen a végrehajtás megtagadásának a kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető oka keretében milyen mértékben tekinthetnek el ezen elvtől a bűncselekmény tényállási elemei azonosságának hiánya miatt, és különösen a kibocsátó tagállam joga és a végrehajtó tagállam joga között a büntetés azonosságának hiánya miatt.

B. A 2002/584 kerethatározat fogalmai, rendszere és céljai

50. A 2002/584 kerethatározat a kölcsönös elismerés elvére, valamint a tagállamok közötti nagy fokú bizalomra épül.[23] Amint azt (6) preambulumbekezdés kimondja, a kerethatározat az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének, amelyet az 1999. október 15–16-i tamperei Európai Tanács az igazságügyi együttműködés „sarokkövének” minősített.

51. A 2002/584 kerethatározat kifejezett célja – amint az az (5) preambulumbekezdéséből és 31. cikkéből kitűnik – a tagállamok közötti kiadatási eljárás eltörlése és egy átadási rendszerrel való felváltása, amelynek keretében a végrehajtó igazságügyi hatóság csak a végrehajtás megtagadásának az e kerethatározat 3. és 4. cikkében felsorolt kötelező vagy mérlegelhető okával indokolt határozatban utasíthatja el az átadást.

52. A 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontja értelmében a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága így megtagadhatja a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását, amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa, és e tagállam vállalja e büntetésnek a saját hazai joga szerinti végrehajtását.

53. Emlékeztetek arra, hogy e rendelkezés lehetővé teszi a végrehajtó igazságügyi hatóság számára, hogy a rendelkezésére álló mérlegelési mozgástér keretében értékelje, hogy a végrehajtó tagállamban a büntetés végrehajtása milyen mértékben teszi lehetővé a keresett személy társadalomba való visszailleszkedését a vele szemben kiszabott büntetés letöltésekor.[24] Az említett rendelkezés tehát tökéletesen illusztrálja, hogy a bírónak milyen módon kell összehangolnia a kölcsönös elismerés elvét – amely főszabály szerint magában foglalja a keresett személy átadását –, és a büntetés személyre szabásának elvét, amely azonban megköveteli, hogy bizonyos körülmények között ez a bíróság oly módon tegyen kivételt e személy átadásának elvét illetően, hogy biztosítsa a társadalomba való visszailleszkedését.[25] Pontosítanom kell, hogy itt nem a kölcsönös elismerés elve alóli kivételről, hanem az elítélt személy átadásának elve alóli kivételről van szó. A végrehajtás megtagadása 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okainak alkalmazásával a végrehajtó igazságügyi hatóság tökéletesen elismeri a kibocsátó igazságügyi hatóság határozatát, mivel azt javasolja, hogy ezen utóbbi helyett biztosítani fogja annak alkalmazását.

23 Lásd e kerethatározat (10) preambulumbekezdését.

24 Lásd: 2008. július 17-i Kozłowski ítélet (C-66/08, EU:C:2008:437, 45. pont); 2009. október 6-i Wolzenburg ítélet (C-123/08, EU:C:2009:616, 62. és 67. pont); 2010. október 21-i B. ítélet (C-306/09, EU:C:2010:626, 52. pont); 2012. szeptember 5-i Lopes Da Silva Jorge ítélet (C-42/11, EU:C:2012:517, 32. pont); 2017. június 29-i Popławski ítélet (C-579/15, EU:C:2017:503, 21. pont).

25 A Bíróság fent hivatkozott ítélkezési gyakorlata, amint az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata is (lásd különösen EJEB, 2015. június 30., Khoroshenko kontra Oroszország, CE:ECHR:2015:0630JUD004141804, 121. §) kiemeli, hogy nagy jelentőséget kell tulajdonítani az elítéltek társadalomba való visszailleszkedése céljának, nemcsak az ügy érdemében határozatot hozó bíró által a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának feltételeit illetően lefolytatott egyéni értékelése keretében, hanem a tagállamok büntetőpolitikájának kialakítása során is, a Bíróság egészen a közelmúltban, a 2018. április 17-i B és Vomero ítéletben (C-316/16 és C-424/16, EU:C:2018:256, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) megjegyezte, hogy az uniós polgár azon tagállamba való visszailleszkedése, amelybe ténylegesen beilleszkedett, nemcsak az utóbbi állam érdeke, hanem általában az Unió érdeke is.

54. A büntetés visszailleszkedést elősegítő funkciójának biztosítását szem előtt tartva, ez a hozzáállás a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség valós voltáról tanúskodik, amelyben a büntetőjog alapvető elveit végrehajtják, többek között az európai elfogatóparancs végrehajtása keretében, és amint az elítélt személy letartóztatásával a büntetlenség elmarad.

55. Az átadás elve alóli bármely kivételhez hasonlóan a végrehajtás megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okát is megszorítóan kell értelmezni,[26] amiből következik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság – a büntetlenség kockázatának kiküszöbölése érdekében – az érintett átadásának megtagadása előtt köteles vizsgálni, hogy a büntetésnek a saját belső joga szerinti végrehajtása ténylegesen lehetséges-e.[27]

56. Az alapügyben az európai elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó határozat meghozataláért felelős bíróság azt a kérdést veti fel, hogy valóban biztosítani tudja-e a büntetésnek a saját belső joga szerinti végrehajtását, mivel a kibocsátó tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő az a bűncselekmény, amely miatt az európai elfogatóparancsot kibocsátották, míg az a saját belső joga szerint csak pénzbüntetést von maga után. Ez a bíróság azt a kérdést veti fel, hogy ebben az esetben a kibocsátó tagállam jogának megfelelően kiszabott büntetés jellegének és a végrehajtó tagállam jogában előírt büntetés jellegének az eltérése nem akadályozza-e a végrehajtás megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okának alkalmazását.

57. Az említett rendelkezés szövegének vizsgálata, valamint e kerethatározat rendszerének és céljának elemzése bizonyítja, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben – amelyben az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekmény a kibocsátó tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő – az uniós jogalkotó nem akarta a végrehajtás megtagadása 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okának végrehajtását attól a feltételtől függővé tenni, hogy a büntetéssel érintett tényállást a végrehajtó tagállamban ha nem is ugyanúgy, de legalább hasonlóan büntessék.

58. Először is emlékeztetek arra, hogy a 2002/584 kerethatározat 4. cikke 6. pontjának szövegéből kitűnik, hogy az előírja a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának egyik okát, amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa, és ez az állam vállalja, hogy saját hazai joga szerint végrehajtja a „büntetést”.

59. Amint az „ez” mutató névmás használata jelzi, a végrehajtó tagállam köteles a kibocsátó tagállam által kiszabott szabadságvesztés-büntetést végrehajtani. Ellenkező esetben a kiszabott szabadságvesztés-büntetés időtartamának említését vagy az említett parancs c) pontjában feltüntetendő, a még letöltendő büntetés említését részben megfosztanák a hatékony érvényesülésétől.[28]

26 Lásd: 2018. július 25-i AY (Elfogatóparancs – Tanú) (C-268/17, EU:C:2018:602, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Minister for Justice and Equality (az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítélet (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 Lásd: 2017. június 29-i Popławski ítélet (C-579/15, EU:C:2017:503, 22. pont).

28 Lásd: az európai elfogatóparancs 2002/584 kerethatározat mellékletében szereplő formanyomtatványa.

60. Ami annak említését illeti, hogy a végrehajtó tagállam vállalja, hogy „saját hazai joga szerint” végrehajtja a büntetést, ez nem tesz mást, mint tükrözi azon elvet, amely szerint a büntetés végrehajtását a végrehajtó tagállam joga szabályozza.[29] Azokról az intézkedésekről van szó, amelyeknek lehetővé kell tenniük a büntetés materiális végrehajtásának és az elítélt társadalomba való visszailleszkedésének biztosítását.[30] Ez az elv a büntető törvények területiségének elvén nyugszik, amely valamennyi tagállam közös elve, valamint a büntetés egyéniesítésének elvén, amely a büntetés egyik funkciójának tekinthető.

61. E fogalom tehát a normakollízió és a joghatóságok közötti ütközések szabályozásra irányul, amelyek abból eredhetnek, hogy a szabadságvesztés-büntetést a büntetést kiszabó tagállamtól eltérő tagállamban hajtják végre, és azt nem lehet úgy értelmezni, hogy feljogosítja a végrehajtó igazságügyi hatóságot a kibocsátó tagállam által kiszabott szabadságvesztés-büntetés olyan átalakítására vagy enyhítésére, hogy az megfeleljen ugyanazért a bűncselekményért a végrehajtó tagállam joga szerint kiszabott a büntetésnek.

62. Másodszor, amint arra utaltam, a belga kormány által képviselt álláspont a kiadatás mintájára vezetne be ismét egy eljárást.

63. Márpedig a 2002/584 kerethatározat egyértelműen jelzi, hogy megszünteti a tagállamok közötti kiadatási eljárást, amely ez utóbbiak számára lehetővé tette – a külföldi büntetőjogi rendszerekkel szembeni bizalmatlanság okán –, hogy a kiadatás érdekében ne csupán azt írják elő, hogy az alapul szolgáló tényállás a megkeresett tagállam joga szerint bűncselekménynek minősüljön, hanem, hogy a tényállási elemek azonosak legyenek.

64. A 2002/584 kerethatározat alapját képező kölcsönös elismerés elve értelmében ha az adott igazságügyi hatóság a saját államának jogával összhangban hozza meg határozatát, annak teljes és közvetlen hatálya van az egész Unióban, és a többi tagállam illetékes hatóságainak közre kell működniük a határozat végrehajtásában oly módon, mintha azt a saját államuk igazságügyi hatósága hozta volna. Így – amint az a 2003. február 11-i Gözütok és Brügge ítéletből[31] ismét kitűnik – a kölcsönös elismerés elve szükségképpen feltételezi, hogy a tagállamok kölcsönös bizalommal viseltetnek egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerei iránt, és hogy mindegyikük elfogadja a többi tagállamban hatályos büntetőjog alkalmazását.

65. Az európai elfogatóparancs mechanizmusában ez a bizalom abban fejeződik ki, hogy a tagállamok eltekintenek a kettős büntethetőség vizsgálatától a 2002/584 kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében említett 32 bűncselekmény vonatkozásában.[32]

29 Ez az elv a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (1) bekezdésében is megjelenik, amely a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárás alapján hozott 2016. november 8-i Ognyanov ítéletének (C-554/14, EU:C:2016:835) volt tárgya.

30 Az Ognyanov ügyre vonatkozó indítványom (C-554/14, EU:C:2016:319) 70–73. pontjában ebben az összefüggésben kifejtettem, hogy az illetékes igazságügyi hatóságoknak kell megállapítaniuk a büntetés foganatosításának és enyhítésének módját, dönteniük kell például a kimaradásról, az eltávozási engedélyekről, a félszabad elhelyezésről, a büntetés több részre bontásáról vagy felfüggesztéséről, az elítélt előrehozott vagy feltételes szabadságra bocsátásáról, illetve elektronikus felügyelet alá helyezéséről. Arra is utaltam, hogy a büntetésvégrehajtási jog hatálya alá tartoznak emellett azok az intézkedések is, amelyeket az elítélt szabadulása után lehet meghozni, például a bírói felügyelet alá helyezés vagy a rehabilitációs programokban való részvétel, illetve a sértettek kártalanítását szolgáló intézkedések.

31 C-187/01 és C-385/01, EU:C:2003:87.

32 E körülmények között a végrehajtó igazságügyi hatóság még akkor is köteles az érintett személlyel szemben kiszabott büntetés végrehajtását biztosítani, ha a szóban forgó tényállást a végrehajtó tagállam nem bünteti. E bűncselekmények törvényi tényállása és az alkalmazandó büntetések – amint azt a Bíróság pontosította – a kibocsátó tagállam joga szerint alakulnak, mivel a 2002/584 kerethatározatnak nem célja a kérdéses bűncselekmények tényállási elemeinek és a hozzájuk kapcsolódó büntetéseknek a harmonizálása. Lásd e tekintetben: 2007. május 3-i Advocaten voor de Wereld ítélet (C-303/05, EU:C:2007:261, 52. és 53. pont).

66. Ez a vizsgálat továbbá rendkívül korlátozott a kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdésében említett „fel nem sorolt” bűncselekményeket illetően, amelyek körébe a jelen ügyben szóban forgó bűncselekmény is tartozik. Ebben az esetben a végrehajtó igazságügyi hatóság csak azt vizsgálhatja, hogy „azok a cselekmények, amelyek miatt az európai elfogatóparancsot kibocsátották, a végrehajtó tagállam joga szerint – tényállási elemeiktől és minősítésüktől függetlenül – bűncselekménynek minősüljenek”.

67. Márpedig a büntetés a bűncselekmény tényállási elemeihez tartozik.

68. A bűncselekmény a törvény által meghatározott és büntetőjogi szankció terhe mellett tiltott cselekményekre utal. A bűncselekménynek tehát két eleme van. Egyrészt a büntethetőség, másrészt a szankció. A büntethetőség a tiltott magatartás leírása. Ami a szankciót illeti, az a tiltott cselekmény elkövetéséhez kapcsolódó büntetés. Ez az oka annak, hogy a büntető törvénynek – a büntetőjogi normák szerkesztése során, valamint a bűncselekmények és büntetések jogszerűségének alapelvét betartva – pontosan le kell írnia a tiltott cselekményt, beleértve a tudatossági vetület, azaz a szándékosság vonatkozásait is, valamint a törvénysértéshez kapcsolódó szankció jellegét és súlyosságát.

69. A Bíróság a 2017. január 11-i Grundza ítéletben [33] értelmezte a 2008/909 kerethatározattal összefüggésben a „fel nem sorolt bűncselekmények” kettős büntethetősége vizsgálatának terjedelmét, és úgy tűnik, ezen elemzés tökéletesen alkalmazható az európai elfogatóparancs mechanizmusában.

70. A 2002/584 kerethatározatot követően elfogadott 2008/909 kerethatározat 7. cikkének (3) bekezdése ugyanis teljesen azonosan veszi át a 2002/584 kerethatározat 2. cikke (4) bekezdésének szövegét, ami mutatja az uniós jogalkotó erőteljes szándékát, hogy – amennyire lehetséges, továbbá a kölcsönös elismerés elvének megfelelően – korlátozzanak minden olyan összehasonlító tevékenységet, amelyet a végrehajtó igazságügyi hatóság alkalmazhat, akár az európai elfogatóparancs mechanizmusában, akár a 2008/909 kerethatározattal létrehozott rendszerben.

71. A 2017. január 11-i Grundza ítélet [34] 33–38. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a kettős büntethetőség értékelése során annak vizsgálatára kell szorítkoznia, hogy a bűncselekménynek a kibocsátó igazságügyi hatóság által hozott ítéletben tükröződő tényállási elemei, amennyiben a végrehajtó állam területén követnék el azokat, ebben az államban is büntetendőek lennének-e. A Bíróság álláspontja szerint itt a kettős büntethetőség értékelésének „szükséges és elégséges” feltételéről van szó, nem kell, hogy a bűncselekmény tényállási elemei – amelynek része a büntetés –, vagy pedig e bűncselekménynek az egyes nemzeti jogok szerinti megnevezése vagy minősítése pontosan egyezzen.

72. E körülmények között a kettős büntethetőség feltételét – amelyre a 2002/584 kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdése utal – nem lehet úgy értelmezni, hogy az lehetővé teszi a végrehajtó igazságügyi hatóság számára, hogy a végrehajtás megtagadásának a kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott e mérlegelhető okának végrehajtása érdekében vizsgálja, és megkövetelje, hogy a kibocsátó tagállamban kiszabott büntetés alapjául szolgáló tényállást, ha nem is azonos, de legalább hasonló büntetéssel büntessék a végrehajtó tagállamban. A végrehajtó igazságügyi hatóság által elfogadott összehasonlító tevékenység tehát korlátozott, és nem terjedhet ki a kibocsátó tagállamban és a végrehajtó tagállamban kiszabott büntetés jellegére.

73. A szóban forgóhoz hasonló helyzetben az ilyen azonosság megkövetelése nyilvánvalóan figyelmen kívül hagyja a 2002/584 kerethatározat 2. cikke (4) bekezdésének – Bíróság által értelmezett – szövegét.

33 C-289/15, EU:C:2017:4.
34 C-289/15, EU:C:2017:4.

74. Ezenkívül valamely tagállam számára annak lehetővé tétele, hogy megkövetelje, hogy a kibocsátó tagállamban kiszabott büntetés alapjául szolgáló tényeket a saját jogrendszere, ha nem is azonos, de legalább hasonló büntetéssel büntesse, nyilvánvalóan mérsékelné az európai elfogatóparancs mechanizmusában hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerésének elvét, mivel ez a megközelítés a kiadatáshoz hasonló eljárás visszaállításához vezetne. Márpedig ez a megközelítés nyilvánvalóan ellentétes az uniós jogalkotó egyértelműen kifejezett azon szándékával, hogy a tagállamok közötti kiadatási eljárást a közöttük meglévő kölcsönös bizalomra épülő átadási eljárással váltsa fel.

75. A belga kormány által képviselt értelmezés továbbá végeredményben megfosztaná a hatékony érvényesülésétől a végrehajtás megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okát abban az esetben, ha az európai elfogatóparancs olyan bűncselekményre vonatkozik, amely a végrehajtó tagállamban csak pénzbüntetéssel büntetendő. Ez a helyzet gyakran előfordulhat, különösen akkor, ha az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény nem szerepel e kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti, 32 súlyos bűncselekményt tartalmazó jegyzékben, amelyekre vonatkozóan a nemzeti jogszabályok eltérnek az uniós szintű harmonizáció hiánya miatt. Márpedig ezen ok alkalmazási körének jelentős korlátozásával e lépés szükségszerűen negatív hatással bír társadalmi visszailleszkedésnek az említett kerethatározat 4. cikkének 6. pontja keretében a jogalkotó által elérni kívánt céljára.

76. Végül, ha valamely tagállam a végrehajtás megtagadása 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okának végrehajtását attól a feltételtől tehetné függővé, hogy a bűncselekményt a kibocsátó tagállamokban és a végrehajtó tagállamban legalább hasonlóan büntessék, az megkérdőjelezné az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadása mérlegelhető okainak harmonizációját, amely a tagállamok összessége által – az elítélt személy társadalomba való visszailleszkedése céljának terjedelme kapcsán – elért megegyezést tükrözi. Márpedig ezt a megközelítést – a 2002/584 kerethatározat 4a. cikkében kimondott, az érintett személy távollétében lefolytatott eljárást követően hozott határozatok elismerésének megtagadása tárgyában – a Bíróság a 2013. február 26-i Melloni ítéletben [35] formálisan megtiltotta.

77. Valójában olyan helyzetről van szó, amely azzal jár, hogy a külföldi határozatnak a belföldi határozattal azonos hatályt kell biztosítani – még akkor is, ha a nemzeti jog szerinti megoldás eltérő lenne –, mégpedig a kölcsönös elismerés elvének és azon megfogalmazásnak megfelelően, amelyet a Bíróság ezen elvnek a 2003. február 11-i Gözütok és Brügge ítéletben [36] a *ne bis in idem* elvére vonatkozóan elfogadott álláspontón keresztül biztosított.

78. E tényezők összességére tekintettel következésképpen úgy vélem, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekmény a kibocsátó tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő, a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtás megtagadása e rendelkezésben kimondott mérlegelhető végrehajtás okának végrehajtása érdekében vizsgálja, és megkövetelje, hogy a büntetés alapjául szolgáló tényállást a végrehajtó tagállamban is szabadságvesztés büntetéssel büntessék.

79. E körülmények között és amennyiben a román igazságügyi hatóság által kiszabott büntetés végrehajtása olyan tényállásra vonatkozik, amely a belga jog szerint bűncselekmény, nincs akadálya, hogy a belga igazságügyi hatóság vállalja e büntetés végrehajtását, a végrehajtás megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában kimondott mérlegelhető okra hivatkozással, ha M.-S. Sut Belgiummal fennálló kapcsolatát figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy a büntetésnek az ezen állam területén történő végrehajtása növelheti a társadalomba való visszailleszkedés esélyét.

35 C-399/11, EU:C:2013:107.

36 C-187/01 és C-385/01, EU:C:2003:87.

C. A 2008/909 kerethatározatban előírt rendelkezések alkalmazásának hatálya és korlátai

80. Véleményem szerint a 2008/909 kerethatározatban előírt rendelkezések nem módosíthatják a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjára vonatkozó ezen értelmezést.

81. Először is emlékeztetek arra, hogy az uniós jogalkotó egyértelműen kifejezte azon szándékát, hogy a 2008/909 kerethatározat elfogadása nem érinti az európai elfogatóparancs mechanizmusának szellemét, és nem is gyengíti azt.

82. Egyrészt – bár a 2008/909 kerethatározat 25. cikkének megfelelően, annak rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell a büntetések végrehajtására azokban az esetekben, ahol valamely tagállam vállalja, hogy a 2002/584 kerethatározat 4. cikke 6. pontjának megfelelően végrehajtja a büntetést – az uniós jogalkotó kifejezetten előírta, hogy e rendelkezések „csak annyiban alkalmazandók, amennyire azok összhangban vannak [ez utóbbi] rendelkezéseivel”.

83. Következésképpen a 2008/909 kerethatározat egyetlen rendelkezése sem érintheti a végrehajtás megtagadása 2002/584 kerethatározat 4. cikke 6. pontjában kimondott mérlegelhető okának sem a hatályát, sem az alkalmazási módjait, és e szöveg egyetlen rendelkezését sem lehet a 2002/584 kerethatározattal ellentétesen értelmezni.

84. Másrészt az uniós jogalkotó a 2008/909 kerethatározatba beépített a 2002/584 kerethatározatban előírtakhoz hasonló rendelkezéseket, ezzel törekedett annak biztosítására, hogy az európai elfogatóparancs mechanizmusát ne vitassák és ne gyengítsék.

85. Másodszor – és abban az esetben, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (3) bekezdése a jelen ügyben releváns – el kell utasítani a belga kormány által a kerethatározat hatályát illetően javasolt értelmezést.

86. A 2008/909 kerethatározat 8. cikke – amint azt a címe jelzi – az ítélet elismerésének és a kibocsátó hatóság által kiszabott büntetés végrehajtásának elvét mondja ki, a kölcsönös elismerés elvének megfelelően.

87. A 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdése tehát elvből kizárja a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott büntetés bármely átalakítását.[37] A 2016. november 8-i Ognyanov ítéletben[38] a Bíróság e rendelkezés szövegét úgy értelmezte, hogy az elvi kötelezettséget állapít meg, mivel a végrehajtó igazságügyi hatóság köteles elismerni a részére továbbított ítéletet, és végrehajtani a büntetést, amelynek időtartama és jellege megfelel a kibocsátó igazságügyi hatóság ítéletében meghatározottaknak.[39] A kölcsönös elismerés elvével tehát ellentétes, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság átalakítsa a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott büntetést, még akkor is, ha a végrehajtó tagállam jogának alkalmazása eltérő jellegű vagy időtartamú büntetés kimondásához vezetne.

37 Az uniós jogalkotó két kivételt írt elő ezen elvi kötelezettség alól. A 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján a végrehajtó igazságügyi hatóság átalakíthatja a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott büntetés időtartamát vagy jellegét annak érdekében, hogy a végrehajtó tagállam jogának tiszteletben tartásával biztosítsa a büntetés végrehajtását.

38 C-554/14, EU:C:2016:835.

39 Lásd ezen ítélet 36. pontját.

88. Amint azt a Bizottság a 2008/909 kerethatározat végrehajtásáról szóló jelentésében megjegyezte, „[m]ivel a kerethatározatok a más tagállamok jogrendszerei iránti kölcsönös bizalmon alapulnak, tiszteletben kell tartani a kibocsátó állam bíróságának határozatát, valamint elvben nem kerülhet sor e határozat felülvizsgálatára vagy kiigazítására.” [40].

89. E körülmények között számomra egyértelmű, hogy a jelen ügyben a 2008/909 kerethatározat 8. cikkére történő hivatkozás nem releváns.

90. Ha további meggyőző érvre lenne szükség, hozzátenném, hogy a belga kormány téved a végrehajtó igazságügyi hatóság átalakításra vonatkozó jogkörében a 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (3) bekezdésében az uniós jogalkotó által rögzített korlát hatályát és értelmét illetően is.

91. Emlékeztetek arra, hogy a belga kormány e rendelkezés szövegére hivatkozik annak alátámasztására, hogy – figyelemmel a közúti közlekedésről szóló törvény rendelkezéseire, amelyek a vezetői engedély nélküli vezetést pénzbüntetéssel büntetik – a végrehajtó igazságügyi hatóság nem alakíthatja át a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott szabadságvesztés büntetést, így nem vállalhatja az M.-S. Suttal szemben kiszabott büntetés tényleges végrehajtását.

92. A 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (3) bekezdésében a jogalkotó kifejezetten megtiltja, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság pénzbüntetéssé alakítsa a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott szabadságvesztés büntetést, így biztosítva, hogy a büntetés egészében megőrzi a szankció kiszabásának napján meglévő koherenciáját és különösen az arányosságát, valamint hogy az megfelelő megoldást nyújt a kibocsátó tagállam közrendjében okozott zavarra, továbbá így biztosítva a kölcsönös bizalmat, amelynek a nemzeti igazságügyi hatóságok körében fenn kell állnia.

93. Mindazonáltal a 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (3) bekezdésében előírt rendelkezések a büntetés átalakítása érdekében csak annyiban alkalmazandók, amennyiben a kibocsátó igazságügyi hatóság által kiszabott a büntetés – jellegét tekintve – „nem egyeztethető össze a végrehajtó állam jogával”. Amint azt a Bíróság a 2016. november 8-i Ognyanov ítéletben [41] megjegyezte, az uniós jogalkotó által a büntetés átalakítása céljából támasztott feltételek különösen „szigorúak” [42].

94. Márpedig meg kell állapítani, hogy a belga kormány itt a Judecătoria Carei (nagykárolyi elsőfokú bíróság) által kiszabott büntetés jellegét nem a saját jogrendszere egészének szempontjából, hanem a közúti közlekedésről szóló törvény 30. cikke, tehát a saját jogszabálya szempontjából hasonlítja, amely konkrétan a szóban forgó közúti bűncselekményt bünteti. Ilyen jellegű összehasonlítással és a román közrendet a sajátjával összevetve, amely – amint hangsúlyoztam – módosult a románhoz történő közelítés érdekében, a belga kormány ismét a kiadatási jogba történő besorolással érvel, és így kilép mind a 2008/909 kerethatározat, mind pedig a 2002/584 kerethatározat tárgyköréből.

95. A belga jog ismeri a szabadságvesztés büntetést – ezért a román hatóságok által az M.-S. Sut tekintetében kiszabott büntetés jellegét nem lehet a belga joggal összeegyeztethetetlennek tekinteni – és a belga hatóságok ismerik a társadalomba való visszailleszkedés elvét –, éppen ez inspirálta a kérdést előterjesztő bíróság kérdését.

40 A Bizottság 2014. február 5-i jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéletek, a próbaidő alatti magatartási szabályok és alternatív szankciók, valamint az előzetes letartóztatás alternatíváját jelentő felügyeleti intézkedések kölcsönös elismeréséről szóló 2008/909/IB, 2008/947/IB és 2009/829/IB kerethatározatok tagállami végrehajtásáról [COM(2014) 57 final, különösen a 4.2 pont, 7. és 8. o.].

41 C-554/14, EU:C:2016:835, 36. pont.

42 Azok az esetek, amelyekben a kibocsátó tagállamban kiszabott büntetés jellegénél fogva összeegyeztethetetlen a végrehajtó tagállam jogával, véleményem szerint ritkák, mivel a büntetések rendszere – az uniós harmonizáció hiánya ellenére – nagy hasonlóságokat mutat a tagállamok között.

96. E körülmények között és amennyiben az M.-S. Sut tekintetében kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó határozat meghozataláért felelős igazságügyi hatóság úgy ítélné meg, hogy az elítélt kellően kötődik Belgiumhoz, ily módon pedig a büntetés belgiumi végrehajtása növelheti a társadalomba való visszailleszkedésének esélyét, nem látom akadályát, hogy vállalja az érintettel szemben Romániában kiszabott büntetés végrehajtását.

97. E megfontolások összességére tekintettel úgy vélem, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekmény a kibocsátó tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő, a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtás megtagadása e rendelkezésben kimondott mérlegelhető okának végrehajtása érdekében vizsgálja, és megkövetelje, hogy a büntetés alapjául szolgáló tényállást a végrehajtó tagállamban is szabadságvesztés-büntetéssel büntessék.

V. Végkövetkeztetés

98. A fentiekre tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság, Belgium) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következő választ adja:

A jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekmény a kibocsátó tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő, a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkének 6. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtás megtagadása e rendelkezésben kimondott mérlegelhető okának végrehajtása érdekében vizsgálja és megkövetelje, hogy a büntetés alapjául szolgáló tényállást a végrehajtó tagállamban is szabadságvesztés-büntetéssel büntessék.